

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

§. 2. Qualiter Obligatio Voti tollatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

Qualiter Obligatio Voti tollatur.

SUMMARI A.

1. *Votum tollitur quatuor modis.*
2. *Materia voti deficit, quando non est amplius de meliori bono.* (vota.)
3. *Quotuplex sit potestas Superiorum irritandi*
4. *In directa potestate non attenditur an votum superiori praedictet, & ibi de votis Religiosorum.*
5. *Vota pupilli possunt etiam post pubertatem irritari, & Successor superior potest irritare vota sub suo antecessore emissa.*
6. *Maritus qualiter possit irritare vota uxoris.*
7. *An uxor possit aliqua vota mariti irritare.*
8. *Votum irritatum an reviviscat cessante potestate irritantis.*
9. *Qualiter, & à quo fiat commutatio voti.*
10. *Qualiter dispensetur in voto.*
11. *Quinque vota reservata Papae, & quanam.*
12. *Qua ratione possit fieri dispensatio in votis, cum obligent ex jure divino.*
13. *An Papa valeat dispensare in votis solennibus Religionis, vel Clericatus.*

Quatuor modi sunt, quibus votum rectè & valide emissum tolli potest, ita ut amplius obligatorium non sit; primò si materia voti deficiat; Secundò si à superiori irritetur; Tertio si commutetur; & Quarto si voventi dispensatio concedatur.

Materia voti deficit, quoties opus Deo pro-
missum propter aliquas supervenientes circum-
stantias illicitum, aut etiam melioris boni impe-
ditivum, vel omninò indifferens, adeòque non
amplius Deo gratum, vel denique proflus im-
possibile redditur, e. g. vovisti non intrare cer-
tam domum propter periculum peccandi evi-
tandum, si ex postfacto periculum cesseret, voto
deobligaris; vovisti longiores peregrinationes,
vel statum cælibatus, aut Clericatus sæcularis,
sed malles jam ingredi Religionem, non impe-
dieris ab istis votis, quia omne votum potest
mutari in votum Religionis, cum nullum votum
obliget in præjudicium melioris & perfectioris
boni. c. 4. b. t.

Potestas irritandi vota aliquando est *spiritua-*
lis, aliquando *temporalis*, quatenus scilicet talia
vota à voluntate superioris, sive is spiritualis, sive
temporalis sit, dependent. Est autem præno-
tandum, quòd ista dependentia à superioris vo-
luntate sit in duplici differentia, una est per se &
simpliciter dicta, in quantum voluntas voven-
tis simpliciter & absolutè dependet à directione
& voluntate superioris, qualis est voluntas Reli-
giosi respectu sui Prælati, c. si Religiosus. de ele-
ctione. in 6. Item filij impuberis respectu patris,
vel tutoris, c. mulier 32. q. 2. Altera dependen-
tia est secundum quid, & quasi per accidens, vi-
delicet ratione materiæ, in qua alterius juri vel
potestati præjudicatur. ut si servus, filius fami-
lias, pubes, conjunx, Novitius aliquid voveat.

Q 9 5

quod

quod sine præiudicio & damno domini, patris, mariti, aut Monasterij observari non possit.

4 Igitur in casu prioris dependentiæ datur superiori directa potestas votum subditi irritandi, & annullandi licet sibi aut potestati suæ damnosum non sit, quia voluntas inferioris effectum non habet, nec à Deo accepta tur, nisi in quantum confirmata vel tolerata est superioris auctoritate, ut constat ex lib. Num. c. 30. licet verò leges *judiciales* veteris testamenti post adventum Christi celsarent, ut sup. e. 1. §. 1. n. 5. dictum, quatenus tamen sunt deobligatoriæ, & favorabiles conscientijs, rectè potest ex ijs divinæ voluntatis interpretatio, an votum acceptet vel non, desumi. & in c. 2. *causa* 20. q. 2. dicitur, *Monacho non licet votum vovare, & si voverit, frangendum erit.* Imò valebit talis irritatio, licet sine justa causa fiat, quia etiam hoc casu deficit consensus superioris, sine quo votum durare non potest; peccabit tamen juxta probabiliorem opinionem superior saltem venialiter, si absque justa causa votum irritet, quia abutitur jure & potestate sua, impediendo promptitudinem subditi ad exhibendum Deo cultum per votum, *Lessius de voto. dub. 10. n. 17.*

Interim licet Religiosus aliter quodcumque votum vovare non possit, nisi sub tacita conditione, si Abbas toleraverit, quoad licentiam tamen, seu consensum superioris petendum distinguendum est, an Religiosus votum fecerit in actione aliqua sibi licita, & concessa, v. g. cer-

tas orationes privatim dicendi : vel an in actione quidem bona, Religioso tamen ex certa causa prohibita, v. g. peregrinandi extra Monasterium; priori casu non tenebitur petere licentiam Prælati, sed de facto obligabit votum, usque dum ab Abbate aliunde resciente, vel per generalem prohibitionem in Capitulo irritetur. Altero autem casu obligabitur Religiosus ad petendam licentiam Abbatis, quia saltem ex voto tenetur facere quantum in se est.

Præterea communiter tradunt DD. quod pater vel tutor possit irritare vota liberorum in impubertate facta etiam postquam illi ad pubertatem pervenerunt, nisi post pubertatem talia vota nova voluntate confirmarint. Ratio est, quod parentibus atque tutoribus (quo nomine in defectu patris venit etiam avus paternus, vel in defectu ascendentium masculini generis etiam mater, cum ad eam quoque jure naturali cura filij impubers spectet) detur simpliciter potestas vota in impubertate facta irritandi, ac in similibus attendatur primordialis natura obligationis & qualitas agentis, dum actum fecit. Quemadmodum in c. ult. de sententia excom. percussio Clerici facta à puero impubere absolvi potest ab Episcopo etiam post ejus impuberatem, Navar. man. c. 12. n. 71. Sanch. lib. 4. Moral. cap. 30. n. 14. Laym. d. l. cap. 7. n. 11. Tradit etiam Sanch. de Matr. lib. 9. disp. 41. quod vota uxoris, quæ tempore prioris matrimonij poterat vir, vel, si tunc erat impubes & inupta, pa-

ter aut tutor irritare, possit etiam succedens maritus, utpote qui etiam in locum patris & tutoris succedat. idemque iudicium fit de alio quovis superiore succedente in officio, ut possit irritare vota sub suo antecessore emissa, tametsi vota fuerint de licentia prioris mariti vel superioris emissa. quia per hanc non potuit præjudicari successori pari potestate functuro. *c. innotuit. de elect.* ita tamen ut hoc casu fiat irritatio ex iusta causa. & hæc quoad casum primæ dependentiæ voventis ab ipso superiore.

In altero autem casu, quando tantum per accidens, & ratione materiæ voventis voluntas dependet à superiore, votum aliter superior irritare non potest sui inferioris, quam quatenus id sibi, vel rei suæ damnosum est. † Unde si v.g. uxor longam peregrinationem, jejunium, aut eleemosynam de bonis dotalibus voveat, non valebit votum, nisi sub tacita conditione, si vir permiserit, imò licet maritus semel assensum dederit, & uxori executionem voti sui aliquamdiu permiserit, nihilominus ex post facto sententiam mutare & votum irritare potest *c. manifestum. 33. q. 5.* eadem est ratio de filiofamilias, si post pubertatem aliquid voveat, quod in detrimentum vel incommodum patris cedat, v. g. sumptuosam peregrinationem, abstinentiam à carnibus, eleemosynas ex bonis patris &c. secus autem est, si uxor voverit se donationem facturam Ecclesiæ de bonis suis *receptiis*, aut filiusfamilias de bonis *Castrensibus*, in talibus enim bonis non

non fit præjudicium marito, vel patri, cum pleno jure spectent ad voventem, & consequenter votum circa ea irritari non potest. *DD. mox citati*, & hæc sententia quoad uxorem tanquam tutior suaderi potest.

Interim valde probabile est, quod docet Sanch. *De matrim. lib. 9. disp. 39. n. 4. & seqq.* uxorem subdi marito non tantum quoad Materiam voti, sed etiam quoad voluntatem, vir enim Caput est mulieris, *ad Ephes. 5.* & Mulier est sub viri potestate. *Gen. 3.* videturque Deus ea de causa mulieris voluntatem subdidisse viro, quia Mulier est levis, imprudens, & facilis in emittendis votis, ideoque posse maritum omnia vota uxoris etiam continentiae, non petendi debitum &c. sicut pater filij impuberis irritare, ita enim hæc potestas Marito *Num. 30.* simpliciter conceditur; & confirmant dicta *SS. PP. in c. noluit. & c. fin. 33. q. 5. D. Thom. 2. 2. q. 88. ar. 8. ad 3.* ibi: *nullum votum religiosi est firmum, nisi sit de consensu pralati; nec uxoris, nisi sit de consensu viri.* Imò ulterius putat Sanch. *d. l. n. 16.* quod maritus possit irritare vota uxoris constante matrimonio emissa, sed collata in tempus dissoluti matrimonij: Quia tempore emissi voti voluntas voventis subdita est marito. *Et eod. lib. 9. disp. 40. n. 4. & seqq.* quòd Maritus possit irritare vota uxoris, etiam de sua licentia emissa, quamvis peccet irritando sine causa. Divortio tamen facto ex causa adulterij nulla potestas irritandi est. *d. disp. 39. n. 8.*

Sed

7 Sed an etiam econtra uxor aliqua vota mariti irritare valebit? R. Affirmativè, in quantum ea uxori in jure suo conjugali, quod habet in corpus mariti, vel in bonis suis præjudicant, ut si maritus voveat longam peregrinationem, & diuturnam absentiam, donationem ex bonis dotalibus, & similia, *Sanch. d. l. 9. disp. 42.*

Uno tamen casu jura propter publicam necessitatem Christiani populi derogarunt potestati uxoris, quatenus scilicet maritus præter uxoris assensum possit liberè vovere peregrinationem Hierosolymitanam pro terræ sanctæ redemptione, si nimirum in ea qualitate sit, ut vel ipse militare, vel milites secum ducere, aut suo consilio militantibus adesse possit. *c. ex multa. 9. §. penultimo b. t.* similiter juri mariti vel uxoris derogatum est in voto religionis ante matrimonium consummatum, *t. de convers. Conjug.* Item prælato in voto religiosi ad strictiorem ordinem transitori, *c. licet. de regular. Sanch. d. disp. 39. n. 19.*

8 Demùm hic quaritur, an reviviscat votum semel irritatum, postquam per mortem mariti, vel patris subjectio cessavit? In hac quæstione satis conveniunt DD. primò, quòd votum Religiosi, vel impuberis à Prælato vel patre irritatum semper irritatum maneat, quia illi habent simplicem & directam irritandi potestatem. Secundò, quòd votum à muliere factum, antequam in matrimonium transivit, vel à sero vo antequam in potestatem Domini venit, pos-

fit quidem à marito vel domino interim irritari, quatenus sibi præjudicat, postquam verò conjugium vel potestas dominica cessavit, votum incipiat, ut priùs obligare, quia non fuit simpliciter irritatum, sed tantùm respectu dictæ potestatis, cui præjudicavit. Sed in tertio dissentiunt, an scilicet votum, quod uxor constante matrimonio, vel filius jam pubes, dum adhuc in potestate patris erat, emisit, atque irritatum fuit, obliget iterum, postquam matrimonium aut patria potestas soluta est. Affirmativa sententia tutior est, dummodo votum fuerit in omne vitæ tempus conceptum, & non præcisè ad statum conjugij, vel certos annos, qui jam elapsi sunt, restrictum, ut si uxor voverit se totâ vitâ aliquot diebus in hebdomade jejunaturam &c. Ratio est eadè, quæ in præcedenti articulo. quòd scilicet irritatio voti constante matrimonio facta non fuerit simplex, & totaliter tollens obligationem voti, sed solum in quantum præjudicavit. *Innocentius in c. Scriptura l. t. Lessius de voto. dubio 10. n. 86.*

Quia tamen etiam pro contrario sunt non pauci DD. cum Panorm. *in d. c. Scriptura. §. c. quidam. de convers. conjugat. Sanch. d. l. 9. disp. 39. n. 36.* idèò fortassis Episcopus in tali voto ad cautelam dispensare poterit, nam quando est dubium, an res egeat dispensatione, posse Episcopum dispensare, vel declarare, quòd non sit opus dispensatione, tradit *Garcias de beneficiis. parte 7. c. 2. n. 19.*

Per

9 Per *commutationem* tollitur obligatio voti, si id, quod ante erat promissum in aliud opus bonum. & Deo gratum commutetur. ad hanc *commutationem* duo principaliter requiruntur, scilicet *causa*, & *superioris auctoritas*: *causa* est vel difficultatis, vel utilitatis; *difficultatis*, si propter pauperatem, debilitatem corporis, periculum frequentis omissionis, aliasve circumstantias difficilis sit voti executio. imò levior etiam difficultas sufficit, si votum in puerili ætate ex facilitate potius quàm arbitrio discretionis emissum sit, *c. 2. h. t.* *Causa* verò *utilitatis* est, si vovens pro opere Deo promisso, aliud Ecclesiæ utilius, & Deo gratius præstare paratus sit. quamvis autem auctoritas superioris non requiratur, si opus in quod votum commutatur, manifestè Deo gratius sit, ut si vovens vellet Religionem ingredi, *c. 4. h. t.* vel si voverit, se daturum Ecclesiæ certæ, & deinde velit dare pauperiori, & magis indigenti; quia in similibus casibus non tam violatur votum, quàm auctius, & plenius redditur; si tamen dubium sit, quodnam opus omnibus consideratis melius & Deo acceptius habendum, tunc auctoritas & arbitrium superioris omninò intervenire debet, *c. 1. & ibi DD. h. t.*

Porro nomine superioris non tantum venit S. Pontifex, sed etiam inferiores Prælati jurisdictionem Episcopalem habentes. Ipsi quoque aliquando Confessarij, vel ex Jubilæo, vel aliunde privilegium commutandi vota obtinent.

Ea

Est tamen in *commutatione* observandum, ut opus illud, in quod fit commutatio, moraliter, & arbitrio prudentis viri aliquo modo æquivalet rei per votum promissæ. Interim nihil obstabit, quin votum reale commutari possit in personale, vel econtrà, licet plerumque convenientius sit, ut reale in reale, vel etiam personale in reale commutetur, quia ordinariè onera realia etiam charitatem erga proximum, vel utilitatem Ecclesiæ concomitantem habent, nisi personale fuerit corporis afflictivum, & certis peccatis resistens, quod proinde expedit, ut in aliud simile quod votens perficere possit, convertatur, v. g. jejunium in orationes quotidianas &c. In specie autem de commutatione votorum, quæ à Confessarijs fit tempore Jubilei & qualiter singula vota commutanda sint, valdè utiliter legi poterit R. P. Gobat, *de duplici Jubileo*.

Denique per *dispensationem* extinguitur votum, si subexistente causa ejus obligationem Pontifex vel alius Prælati etiam inferior Jurisdictionem Episcopalem, aut speciale privilegium habens remittat, causæ autem dispensandi recensentur, si votum ex minori deliberatione, ut in ira, metu, ætate puerili, vel aliqua animi perturbatione non tamen auferente prorsus mentis Judicium emissum sit, ut deinde difficulter observari possit; aut si aliqua magna, & publica utilitas per dispensationem obtinenda speretur, veluti si unicus heres ali-

MAN. PAROCH. R^x cujus

cujus Principatûs vel insignis familiæ votum castitatis fecerit &c. & hæc dispensatio plerumque necessaria est in votis majoribus, quæ propter dignitatem materiæ non recipiunt aliquam æquivalentem commutationem; in minoribus autem magis commutatio, quàm dispensatio locum habet, quia obligatio Deo facta debet omni meliori, quo potest, modo impleri, unde & in ipsa dispensatione circa vota minora aliquod saltem opus bonum votenti loco voti peragendum injungitur.

Porrò in votis dispensare non tantum potest S. Pontifex, sed etiam inferiores Prælati Jurisdictionem Episcopalem habentes, videlicet Legatus Pontificis in Provincia suæ Legationis; Episcopus in sua Diœcesi; Capitulum sede vacante, Prælati exempti cum suis subditis, Archiepiscopus cum subditis suorum suffraganeorum, non quidem semper, & ubique, sed si quasi per appellationem adeatur denegata dispensatione à suffraganeo, vel dum actu Provinciam visitat, quia extra appellationem & visitationem Archiepiscopus in subditos suffraganeorum regulariter Jurisdictionem non habet, c. *Venerabilibus*, 7. de *sententia excom.* in 6. c. *fin.* de *cessibus*, in 6.

II Sunt autem quinque vota specialiter reservata, in quibus nemo præter S. Pontificem, vel cuius ex singulari privilegio concessit, dispensare potest nimirum 1. votum *perpetua castitatis*. 2. votum *ingredienda religionis*. 3. votum

perpetua

peregrinandi Romam, seu ad limina Apostolorum. 4. peregrinandi Hierosolymam, & 5. peregrinandi ad S. Jacobum Compostellam. Extrav. etsi dominici. fin. de pœnit. & remiss. inter com.

Verùm cùm hujusmodi reservatio à communi jure exorbitet, & Episcoporum potestati deroget, odiosæ & strictè interpretationis censetur, ac propterea non extenditur ad illa vota, quæ licèt habeant cum istis aliquam similitudinem, non tamen sunt omninò, ac in specie eadem. Quare non erit reservatum votum *castitatem* servandi non perpetuò, sed tantum ad certos annos, nec votum non petendi debitum conjugale, vel non nubendi, aut non fornicandi, nec votum suscipiendi Ordines Clericales, nec votum conditionatum (puta, si convaluero ex morbo ingrediar Religionem) ante conditionis eventum. Votum ingrediendi Religionem strictiorem, ut liceat ingredi minus strictam, vel permanere in minus stricta. Votum pœnale v. g. si fornicatus fuero, voveo me iturum Romam, etiam post pœnam commissam DD. mox citandi probabiliter non reservatum ajunt, quòd non habeat naturam aliorum votorum, quæ simpliciter & directè fiunt ex affectu erga rem promissam & ob cultum divinum, sed hoc fiat directè ob aversionem & detestationem peccati.

Votum quoque peregrinationis Hierosolymitanæ nonnulli tantum eo casu reservatum putant, quo factum est intentione subvenien-

di terræ sanctæ contra hostes Christiani nominis, *arg. text. & Gloss. in c. ex multa, h. t.*

Denique in votis reservatis dispensare potest Episcopus, quando est impedimentum adeundi S. Pontificem, & est necessitas accelerandi dispensationem, id, quod plerumque in voto castitatis contingit, postquam matrimonium jam contra votum contractum est, propter periculum quotidianæ incontinentiæ. In votis autem peregrinationum impedimentum frequentius solet esse tantum temporale, ut propterea potius dilationem quam dispensationem requirant.

Sed & tunc Episcopo dispensationem concedunt, si subsit dubium juris aut facti, an votum in talibus circumstantiis obligatorium sit. Item si votum reservatum prius S. Pontifex in aliud opus commutavit, tunc Episcopus ex nova causa denuò aliam commutationem facere poterit, neque enim aliud opus in quod commutatio facta est censebitur reservatum ex regula juris, quòd *surrogatum sapiat naturam ejus in cuius locum surrogatur*, quia procedit circa substantialia surrogati, ut circa obligationem, non autem circa accidentalia, si ea sint strictæ interpretationis & non extendenda, sicuti est reservatio, *vid. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 9. & seq. Less. lib. 2. c. 40. dub. 13. Laym. l. 4. tr. 4. c. 8. n. 8. & seqq. Surr. d. L. 6. c. 20.*

12 Sed inquires, quomodo Pontifex vel Episcopus potest dispensare in voto, cum tamen vo-

tum

tum obliget ex Jure divino, in quo dispensatio non conceditur. R. Jus divinum aliquando obligare omnes per se sine omni præsupposita voluntate humana, ut in præceptis Decalogi & similibus, ac in his verum est dicere, quòd dispensare non liceat; aliquando autem obligat Jus divinum ex præsupposita obligatione humanæ voluntatis, & quàm diu ista durat, ut in votis & juramentis; igitur si ista obligatio humana per irritationem, commutationem, aut dispensationem tollatur, cessabit etiam obligatio Juris divini, quæ obligationi humanæ voluntatis tanquam fundamento innititur, quia non aliter obligat votum ex Jure divino, quàm quatenus valet & durat, *vid. Sanch. de matr. lib. 8. dis. 6.*

Demùm vulgaris est controversia, an summus Pontifex possit in votis solemnibus dispensare, adeoque efficere, ut Religiosus professus possit rursus ad sæculum redire? Rationem dubitandi facit *tex. in c. cum ad Monasterium. in fine de statu Monachorum.* ubi dicitur, quòd *abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis ita sint regule Monachali annexa, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiã indulgere.*

Nihilominus apud Recentiores & DD. cc. communius receptum est, posse summum Pontificem etiam in votis solemnibus dispensare, quia solemnitas votorum est tantùm Juris positivi, *tex. in c. unico. h. t. in 6.* ergò si Pontifex tollat solemnitatem, quæ est juris positivi con-

sentiente maximè Religione, & remittente Jus suum, quod habet in Religiosum, manet tantùm votum *simplex*, in voto autem *simplici*, quin Pontifex dispensare possit, nemo facile dubitaverit, ad text. *in d. c. cum ad Monasteriũ*, communis, & vera est responsio, quòd loquatur in *sensu composito*, quòd scilicet non possit dispensari in votis solemnibus cum Religioso, ut maneat Religiosus, quia per talem dispensationem cessarent substantialia Religionis, non autem loquatur ibidem Pontifex *in sensu diviso*, & quòd status Religionis totaliter ab aliquo tolli non possit.

CAPUT II. De Juramentis.

Votis affinia sunt *Juramenta*, placuit propterea etiam de his breviter aliqua addere, omissis tamen illis juramentis, quæ in judiciali processu usitata sunt, & parum ad præsens institutum faciunt.

SUMMARIA.

1. *Juramentum quid, & quibus modis aut verbis fiat.*
2. *An licitum sit jurare.*
3. *Attestatio sub fide sacerdotali, nobili &c. an sit juramentum.*
4. *Juramentum debet habere*
5. *Veritatem.*
6. *Judicium.*
7. *Iustitiam.*
8. *Juramentum contra jus quando validum.*
9. *Juramentum assertorium non est necessarium de re bo.*